

DISSERTATIO ACADEMICA,
THRENOS JEREMIÆ LATINE VERSOS
NOTISQUE EXPLICATOS,

SISTENS,

CUJUS PARTEM VI: TAM,

CONSENSU AMPLISS. FAC. PHILOS. IN ACAD. AB.

PRÆSIDE

JOH. HENRICO FATTENBORG,

Litterat. Orient. Prof. Ord.

PRO GRADU PHILOSOPHICO,

PUBLICE VENTILANDAM PROPONIT

JOSEPHUS WEGELIUS,

Stipend. Publ. Wiburgensis.

In Auditorio Philosoph. die X Junii MDCCCXVIII.
horis a. m. consuētis.

ABOÆ, TYPIS FRENCKELLIANIS.

THE
AMERICAN
MUSEUM OF NATURAL HISTORY

100th Anniversary
1906-2006

THE
AMERICAN
MUSEUM OF NATURAL HISTORY

100th Anniversary
1906-2006

THE
AMERICAN
MUSEUM OF NATURAL HISTORY

100th Anniversary
1906-2006

Threnorum Cap. II: dum.

Quas in primo *Threnorum* carmine miserias patriæ lugere inceperat JEREMIAS Vates, easdem hoc secundo quoque ita plangit, ut si in illo nihil, pro ratione, quam in materie tractanda sibi proposuerat, aut abundare, aut deesse dicere possis, certe etiam hoc omnibus numeris absolutum esse sentias. Quod autem in hoc lamento ad ardentiora, quam in primo, verba, & ad audaciores elatioresque imagines exsurgit incitatum Poëtæ feraxque fingendi ingenium, id tum e crescente ejusdem argumenti sæpius tractati & in faucio animo volutati magnitudine (a), tum e diversorum iisque graviorum temporum rerumque momentis, hanc veniam dum funderet, menti Vatis obversantibus, illamque novis & acutioribus doloris stimulis pungentibus, derivandum est. An autem ex illa verborum, sententiarum imaginumque dissimilitudine ac varietate, qua hoc carmen a priori quodammodo distinguitur, tantum colligi possit, ut primum tempora Jojachini Regis (cfr. *II Reg. XXIV: 14, 15, II Chron. XXXVI: 9, 10*) spectare existimemus, hoc secundum autem ad ultimum referamus exitii regni Judaici momentum, quod regnante Zedekia (cfr. *II Reg. XXV: 1—21, II Chron. XXXVI: 13 — 20*) incidit (b), vehementer dubitamus. E magna enim & valida calamitatum cohorte, quæ graviter toti incubuerant Judææ oculumque illius, sanctam Hierosolymorum urbem, funditus exstinxerant, illas potissimum, uti quidem nobis videtur, nulla temporis habita ratio-

G

ne,

a) Cfr. ROB. LOWTH *de sacra Poësi Hebræ.* P. II, p. 460. Edit. Jo. DAV. MICHAËLIS,

b) Quæ sententia est ELIÆ KIERSEEN in *Præfat. P. II:æ Dissert.* in *Threnos Jeremiæ.* Ups. an. MDCCCL,

ne, decerpit Vates noster & omnino confundit, in quibus liberius exspatiari posset mordacibus curis incitatum ingenium, quæ aptissimam ei præberent dolendi materiam, qua unquam commemoratione corroderent ægram mentem sensus in civium quoque infunderet finis, solatium ac levamentum ægrimoniam in communi mæstitia ita querens, ut devastatæ reipublicæ casum dispersi non solum dolerent populares — cui enim illorum faucium defuit pectus? — sed ut, qua ipse affectus erat ægritudinis vehementia, eadem etiam vi hæc maxima illi lugerent mala. Jejuna consarcinare commentariola sibi vix proposuerat Jeremias; communem plangere voluit calamitatem, & ad planctum movendum, quid faciunt temporum scrupulose nimis servatæ rationes? Quare cum nihil in hoc carmine occurrat, quod ex historia desumptum, tempora, quæ respererit Propheta, definiat, atque periculum sit, ne tres posteriores Elegiæ omnem fere locum perdant, si hæc ambæ priores duo illa momenta occupent, e carminis argumento, lamentationibus tantummodo consecrato, illorum rationes vix erui posse putamus.

v. 1. Itane obnubilavit iratus Dominus virginem
Zion?

De cœlo in terram dejecit decus Israël?

Et iræ momento pedum suorum non recordatus
est scabelli? 1)

G 2

v. 2.

- 1) יעִיב quid significet, dictu quidem difficilius est; at quam in versione dedimus explicationem, omnes, CHALDÆUM si exceperis, exhibent veteres Interpretes, & inter recentiores probant JO. AUG. DATHIUS (in *Thren. latine versis*, Edit. Hl:da p. 414) & J. GOTTF. BOERMELIUS (in libro *Jeremias Klagegesänge übers. mit Anmerk. Wien 1781*). Dicunt quidem plures Lexicographi, verbum יעִיב I. עִיב, aut ut denominat. ab Hebr. עֵב, cui *nubis est vis*, aut ab Arab. غاب *latuit, occultatus fuit, occidit sol*, & Syr. اخب (ab خب) *obscuravit* (cfr. EDM. CASTELLI *Lex. Syr. Edit. J. D. MICHAËLIS p. 639*), unde חב *nebula* & חמב *cæcitas, caligatio* (cfr. ED. CASTELLI *Lex. heptagl. in voce עִיב*), significare *obtegere, obnubilare*; neque negamus, hos eisdem significatus, ab Hebr. & Chald. עבה & Syr. حص *crasus, spissus fuit*, quodammodo confirmari posse. Sed magna etiam veritatis specie sese commendat *spernendi potestas*, quam præeunte CHALDÆO, qui יעִיב interpretatur יקוץ i. e. *detestatus est*, τῶ ἀπαξ λέγ. עִיב addicunt Ill. MICHAËLIS (in *Suppl. ad Lexx. Hebr.* p. 1844, & in *Lex. Castelli Syr. l. c.*) & W. GESENIUS (in *Hebr. Deutsch. Handwörterb. Leipz. 1810*), Syr. اخب & Arab. عاب *opprobrio affectus, contempsit*, in auxilium adhibentes. Satis igitur, Arabicæ potissimum linguæ auctoritate, confirmata videtur hæc

v. 2. Diruit Dominus inclementer omnia Jacobi
domicilia,

In-

explicatio; at vacillantem quoque illam faciunt, tum proxime allata vocabula, *obscuritatis* notione munita, tum derivatum a verbo **עָבַב** nomen **עַיִבִים** *lac crasum*, quæ omnia inter Hebr. **עִיב** & **עִבָּה** significatus cognationem indicare videntur. Quare, cum hæc etymologicæ difficultates vix extricari queant, ipsa orationis contextæ series litem dirimat; licetque verborum **אֵיכָה** - - - **יִשְׂרָאֵל** sensus ita constitui possit, ut Deus dicatur Zionem valde *contempsisse* illamque, quantum a terra cælum distet, tantum dejecisse; attamen poëticæ dictionis vis, præsertim audacior, quæ apud Orientales regnat, & fervidior, quæ magnitudini hujus argumenti propria est, grandio-rem verborum apparatus &, cum alia omnia in hoc versiculo phantasiæ subiecta sint, imaginem quandam, quoque sub vocabulo **עִיב** latentem, poscere videtur; quibus omnibus recepta in verbo **עִיב** *obnubilandi* potestas mirifice confirmatur. Sinitur enim Juda, ut cælo quondam splendide fulgens stella, quæ autem nunc nubibus oblecta fulgorem amisit, tandemque de cæli verticibus deturbata jacet extincta. Venustissimus hac ratione oritur sensus, atque cum plures adfint vocum significaciones, quæ eundem maxime adjuvet, illam utique eligere debemus. Cfr. BOERMELIUS *l. c.* qui ad hunc locum illustrandum adposite comparat *Jes. XIV: 12.*

תְּפִאֶרֶת in origine *splendorem* significare, licet probari nequeat, illam tamen vim huic loco aptissimam non omnino respuere videtur. Occurrunt enim *Ezech. XVI: 17*

In ira sua contudit munimenta filiae Juda &
solo æquavit,
Re-

כלי תפארתך מזהב ומכסף *vasa splendida ex auro & argento*; & *Pf. XCVI: 6* עז ותפארת במקדש *robur & ornamentum in Sanctuario*, vix de ulla alia re intelligi potest, quam de כבוד יהוה, *LXX. ἰσχυρία καὶ δόξα*, posteriorum Judæorum שכינה, quæ magnificus fuit ille Divinæ Majestatis splendor, qui Mosi in deserto primum visus, deinde arcæ fœderis insidens tentorium conventus collustravit, donec tandem Salomonis templum impleret; quare etiam תפארת *Pf. LXXVIII: 6*, idem est, ac ארון אלהים *I. Sam. IV: 11*.

hoc loco significare, ut sæpius, v. c. *Pf. VIII: 5, CXXXII: 1*, *curam gerere, tutelam agere*, contextus clare docet, quamquam interdum in malam partem, fere ut nostrum *komma ihåg*, accipitur, e. g. *Pf. CXXXVII: 7*.

הרם *pr. scabellum*, BOERMELIO hoc loco est *coelum*; quia *Pf. CIV: 2* Deus dicitur *coelum, ut aulaeum, expandisse*, ex Orientalium pavimenta ædium pictis tapetis insternendi more. At perperam, *Terram enim & inprimis arcam foederis*, cui pedes suos imponat Deus, *scabellum* Illius vocari, confirmant *Jes. LXVI: 1, I. Chron. XXVIII: 2, Pf. XCIX: 5, CXXXII: 7*; quare הרם heic, aut de terra Judaica, aut de templo intelligendum est.

ביום אמי ad sequentem versum retulerunt *LXX*, secundum omnes codices, Alexandrino tantum excepto, teste JOH. FRIED. SCHLEUSNERO (in *curis critt. & exegett. ad Thren, Jerem. in Repertor. für bibl. und morgenl. Litterat. XII. Th. p. 13*). At salvo sensu utraque distinctio, ut

Regnum profanavit & principes ejus, 2)

v. 3.

judicat idem Vir doctissimus, locum habere potest, & omnis hæc varietas orta est ex littera ב, quæ verbum 2idum, ex artificio hujus carminis alphabetico, incipere debebat, quamque plurimi Interpretes in voce ביותם, LXX autem in בלע reprehendebant.

- 2) בלע, quemadmodum Arab. بلع & Syr. صلا, proprie *deglutiendi* l. *absorbendi* vim habere notissimum est; & quia, quæ deglutiuntur, ea tolluntur, igitur ex atrata primigenia significatione, *perdendi* & *quæcumque ruinam fortunarum efficiendi* potestas facillime oriri potuit. Cfr. E. F. C. ROSENMÜLLERUS in *Schol. ad Job. II: 3*. Non igitur est, ut cum Illustri MICHAËLIS (in *Suppl. p. 185*) in subsidium vocemus significatum verbi Syr. صلا *casus fuit, vapulavit*, aut Arab. بلغ *pervenit ad aliquid, penetravit*, quo in *Job. II: 3*, (& *X: 8*, ubi jam LXX habent *ἔπαισας με*) & alibi, *percutiendi*, ac *Job. XXXVII: 20* *percellendi, novendi* vim verbo nostro addicamus; quoniam prius, si vel admittendum sit, ab *absorbendo* haud ægre deducitur, & posterius, uti quidem nobis videtur, sine ulla jactura desiderari potest. Neque proniori alveo, ut opinatur EL. KJERSEEN l. c. e Syr. صلا *vicit* & Arab. بلع *perforavit, subito diruendi* fluit notio, ad stipulante quoque W. GESENIO (in *Lex. cit.*), qui Syriacam significationem Hebraico בלע adjudicat, reddens verba תפסו מן היין *Jes. XXVIII: 7*, *sie sind besiegt vom Weine*, & conferens dictionem Arab. بلغ منه النبيذ *vicit, cepitque eum, potentius eo fuit vinum*; quippe quoniam *perforandi* significatus in בלע vix invenitur, & *vin-*

v. 3. Confregit in æstu iræ omnia Israëlis cornua,
Dex-

cendi vis, si alicubi adhiberi queat, ad absorbendum & perdendum pertinet, ut taceam, perbene nos intelligi, & propius, ut opinor, ad Orientalium morem loquendi accedere, si reddamus Jesaïæ verba: absorpsit illos vinum, Quare etiam contendere aulûm, absorbendi significationem hoc quoque Threnorum loco optime retineri posse, ac forsitan debere. Nam Jerem. LI: 34 de Nebucadnezare dicit Juda: בלעני כחתי absorbuisti me, sicut bellua marina, & Ps. CXXIV: 3, 4 canit Vates: si nobiscum Deus non fuisset, hostes בלענו vivos nos absorbuissent; quo eodem sensu suo מכל utuntur Hebræi, Deut. VII: 16, Jes. IX: 11, Hof. VII: 7; quemadmodum etiam apud Arabes كساف est tyrannus, quia cives devorat, & lingua Svecana uppsluka, äta, blodsgugare, menniskjofrätare cet. de homine avaro, immiti & truculento dicere amat. Neque nos multum movet, quod heic & in vers. 5: to verterint LXX. κατεπόντισε, SYR. غرق demersit, ARAB. غرق immerisit & VULG. precipitavit. Nam nunquam veterum Interpretum auctoritas, quamquam subinde magna sit, tanta esse potest, ut repugnante linguæ usu fidem ei habeamus.

reddunt quidem LXX. τα ὄψαϊσα, ARAB. نيرة nitorem, & VULG. speciosa, ad radicem נירה pulcher, decorus fuit, spectantes. At quod ei oppositum est, vocabulum מבצרי, de origine נירה habitavit, & inde derivato נירה (Arab. دومي domus) habitaculum, pl. נירות, cujus loco, permutatis נ & ר, sæpius recurrit נירה, cogitare jubet.

Dextram suam, hostium faciei objectam, retraxit;
Et

מבצר *munimentum*, in origine *præcelsi* & *editi loci* notio-
nem habere, a radice Arab. *بصر*, in Illa *eminus* & *ex*
alto respexit, quod, præeunte Jo. GOD. EICHHORN (in JOH.
SIMONIS *Lex.*), putat E. KJERSEEN *l. c.* dubium nobis
videtur. Licet enim *بصر* *videre* in Arabismo significet,
nullis tamen idoneis argumentis probari potest, hanc vim
מבצר Hebræorum *בצר* competere (quamquam id quoque
urget ipse MICHAËLIS, in *Suppl.*), quemadmodum illa
nec apud Syros, nec in Chaldaismo regnat. Cfr. ED.
CASTELLI *Lex. hept.* J. D. MICHAËLIS in *ejusdem Lex.*
Syr. seorsim descripto, & JOH. BUXTORFII *Lex. Chald.*
Talmud. & Rabbîn. Cui rei cum id accedat, quod ne
unicum quidem derivatum verbi *بصر*, aut *præcelsi*, aut
munimenti vi polleat, in vulgari & a plurimis recepta
derivatione standum esse putamus, qua *בצר* *præcidere*,
secare valet, unde *בצור* & *מבצר* de eo dicitur, quod ab
accessu præcisum est, *præruptum*, *inaccessum*, atque hinc
forsitan *altum*, tandemque arte *munitum*. Neque cum J.
F. SCHLEUSNERO *l. c. Bibliorum Polygl. Londinens.* versio-
nem, quæ Syri *ܩܘܪܝܢܐ*, quo vocabulo Hebraicum *מבצר*
reddit, *urbem*, non autem *arcem* explicat, gravius culpare
audemus. Si enim verum sit, quod contendit Vir lauda-
tus, Syrorum *ܩܘܪܝܢܐ* idem valere, ac *circumducere*, *cir-*
cumvallare, quas tamen hujus verbi significationes tum
ED. CASTELLUS, tum J. D. MICHAËLIS e suis Lexicis
omiserunt, licet hic tamen *ܩܘܪܝܢܐ* *civitatem parvam* ex-
plicet; inde tamen non sequitur *ܩܘܪܝܢܐ* *arcem* (forsitan
eodem sensu, quo Latini haud raro hac voce utuntur,
ita ut editior sit locus) tantummodo significare. Muris
circumvallatæ sunt nunc multæ, & antiquiori ævo quo-
que fuerunt fere omnes urbes, unde *oppidi* notio a *cir-*
cumvallando facile emergere potuit,

Et in Jacobum, sicut ignis flammans, circum-
circa consumens, exarsit. 3)

H

V. 4.

הרס vulgo *diruit*, *destruxit*, in Arabismo *دسرس* *condit* *vehementius*.

הלל SYRUS maseorethico Atnach' sub לארץ neglecto, ad ארץ הגיע retulit; & quoniam vertit, *humi prostravit occisor ejus*, הלל יהוה, pro הלל, legisse videtur, significationem *confossi*, *vulnerati* huic voci adjiciens. At quamquam אף הלל *vulnerati* l. *occisi*, notionem abjudicare nolumus, vulgaris tamen neque lectio, neque explicatio hoc loco sollicitanda est. Fortior enim & incitato pectori aptior oritur sensus, si הלל legentes de *polluendo* l. *profanando* cogitemus. A Jehova constitutum ideoque sacrosanctum, ex Judaeorum sententia, erat regnum illorum, sacrosancti quoque reges, principes ac sacerdotes. Quare eversum augustum hoc imperium, & occisos, aut in exilium actos reges proceresque cum significare velit sacer Vates, multo fortius laucios ferit popularium animos, lugens, illud esse impiis gentium manibus *profanatum* & lumina ac decora civitatis immundorum contrectatione *polluta*, quam si excisum illud, & extincta haec simpliciter dixisset. Quod autem ad membrorum versiculi distinctionem attinet, magis aequalem efficit illorum mensuram SYRI interpungendi ratio, quam si suo Atnach servetur loco; quare qui heic aliquid mutare velit, levem istam emendationem sine errandi periculo admittere queat.

3) גרע quemadmodum Arab. *جسع*, propr. *succidit*, *amputavit* (*Jes. X: 33*, *XV: 2*), quod SYR. & CHALD. expresserunt, *confringendi* quoque vim agnoscere, testantur *Pf. CVII: 16*, *Jes. XLV: 2*; quare etiam LXX. *συνέκλασε*, ARAB *كس* & VULG. *confregit* interpretantur.

v. 4. Tetendit, sicut hostis, arcum suum, ut adversarius dextram suam erexit,

Et

קַרְן *cornu* apud Hebræos ut *roboris*, *decoris*, immo *ferocitæ* symbolum adhiberi, tralaticium est, unde etiam קַרְן הַרִים *cornua extollere*, sua aut alterius, idem atque *auxilium præbere*, *animos addere* & *superbire* significat. Cfr. Ps. LXXV: 5, 6, 11, XCII: 11, I Sam. II: 1, 10, & hujus Cap. v. 17. Cum CHALDÆO autem heic קַרְן *gloriam* (יִקְרָא) interpretari nolim, sed potius *exercitus*, *arma* & *omnia alia imperii præsidia*, quibus hostium propulsatur impetus, intelligere,

יָמֵנו אָחֳרָיִם *traxit retro manum suam*, scil. Deus, מִפְּנֵי אֹיִב *a facie hostis*, h. e. a propulsando hostem. Siftitur Deus, ut potens quondam, dum voluit, Israël propugnator, qui validam manum hostibus objecerat, atque sic molimina illorum averterat, at nunc, quia tali favore indignus erat idem Israël, dextram retraxerat & ira accensus hostes ipse immiserat. Nihil igitur est, quod cum BOERMELIO l. c. faciamus, qui suffixum in יָמֵנו ad יִשְׂרָאֵל referens, hæc verba reddit: *Er wand l. Er hielt ihren* (scil. Israël) *Arm zurück*, auctoritatem secutus HOUBIGANTII, מִפְּנֵי אֹיִב *de pavore ab hostibus injecto*, aut *fuga ante hostes*, explicantis. Quemadmodum autem Deus, ad peccata punienda semet parans, sæpius in sacris Bibliis *manum extendere* dicitur, v. c. *Jerem. LI: 25*, *Ezech. VI: 14*, *Zeph. I: 4*, ita etiam a coërcitione malorum delistens, *dextram reducere* fingitur. Cfr. Ps. LXXIV: 11, *Ezech. XX: 22*.

כִּיבִיב *ita interpretatus est SYRUS*, ut aliter legisse fere putandus sit; habet enim, *flamma consumpsit* אֶת־אֵשׁוֹ i. e. *manus ejus*, ut in *Bibl. Polygl. explicatur*. I. F. SCHLEUSNERUS l. c. hanc versionem cum hebraico quodammodo concili-

Et omnia oculorum oblectamenta occidit:
In tentoria filiae Zion, velut ignis, suam iram
effudit. 4)

H 2

v. 5.

ari posse putat, si אֶרְבֵּי , ut אֶרְבֵּי , de *costu*, aut *caterva hominum* sumatur. Negare nolumus, sed desunt nobis hujus significationis exempla, nec ulla attulit Vir laudatus. Num autem אֶרְבֵּי l. אֶרְבֵּי *spatium* quoque significat, ut Hebr. יָר , v. c. *Deut. XXIII: 12*, coll. *Jos. VIII: 20*? Aut si plane aliam lectionem ante oculos habuerit Syrus, אֶרְבֵּי illius certe idem est ac Hebr. יָר & Arab. يَر *vis, robur*, & verba Syriaca explicanda sunt e dictione Arabica in *Abulolla Carm. 21, 1*, $\text{قَطَعَ اللَّهُ أَيُّدَهُ}$ *amputavit Deus manum ipsius*, i. e. opibus exiit eum, l. diminuit potentiam ejus, quo sensu etiam Hebræi dicunt קָצַרְהָ יָרִי *decurtata est manus mea*, h. e. impotens factus sum, cfr. *Num. XI: 23, II Reg. XIX: 26*.

- 4) נָצַב vulgo *posuit, collocavit, statuit*, haud raro de *erigendo, in altum elevando* dici, confirmant non tantum plura hebr. Codicis loca, v. c. *Genes. XXXIII: 20, XXXV: 14, I. Sam. XV: 12*, ubi de *altaris, statuae aut monumenti* constructione adhibetur & derivatum מִנְצָבָה *omne, quicquid erectum stat* significans, sed etiam linguæ Arab. usus, qui نَصَبَ *elevandi, efferendi & erectum constituendi* vim addicit. Syrus quoque hoc loco habet أَصْب i. e. *erexit*, & vix negandum est, hanc significationem heic aptissime convenire, præsertim si ad id, quod de Deo, quo scelera puniat, manum extendente mox diximus, paullo diligentius attendamus. At quoniam *firmitatis* notio נָצַב nonnunquam subesse videtur, ex. gr. *Pf. XXXIX: 6*, כָּל אָדָם נָצַב i. e. *vapor est homo, licet firmissime se fistat*, coll. *Pf. CXIX: 89, 90*, quæ vis

v. 5. Hosti similis factus est Dominus,

Devo-

etiam in Chald. linguæ vocibus נַצְבָּה & נַצְבָּחָה & נַצְבָּחָה reperitur (vid. J. BUXTORFII *Lex. cit. in vocc.* נַצְבָּה & נַצְבָּח), non omnino absona est τῶν LXX explicatio: ἐσεῖσε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ, quibuscum consentiunt VULG. *firmavit dextram suam* & Arab. وَشَدَّ يَدَيْهِ, i. e. *firmavit*. Sed contra linguæ usum III. MICHAËLIS (in *Obss. philologg. & critt. in Jerem. Vaticin. & Threnos*, p. 418) legere proponit נַצְבָּ in Kal; quæ forma nunquam occurrit, nec hoc loco admittenda est, quamdiu Niphal aptum fundere valeat sensum. Ad alia profus, atque in textu leguntur, abit CHALDÆUS, & quidem male, quoad sensum, verba נַצְבָּ יְמִינוֹ כַּצָּר hoc modo reddit: אַחַתְתָּר עַל יַד יְמִינָה דְנַבְּוֹכַדְנֶצַּר; at si cum *Bibliis Polygl. Londinens.* & J. BUXTORFIO (in *Lex. cit.*) paraphrasin hanc verteris, *stetit ad dextram Nebuchadnezaris*, haudquaquam a CHALDÆO, ut opinatur III. MICHAËLIS (in *Obss. critt.*), illius אַחַתְתָּר *paratus est* explicans, נַצְבָּ *passive* intellectum esse existimabis, sed *neutraliter*, quemadmodum ab omnibus aliis veteribus Interpretibus illud esse *active* suum vidimus. Significat enim Chald. עַתָּר, in Ithpah, אַחַתְתָּר, non solum idem ac Arab. نَصَبَ in VIII:a, *præparatum esse*, sed *etiam stare, consilere*. Cfr. J. BUXTORFII *Lex. cit.*

מַחְמְרֵי עֵינַי, *oblectamenta oculorum*, esse *juvenes pulcherrimos & virginum delicias* putat J. F. SCHLEUSNERUS l. c. cui adstipulantur quoque EL. KJERSEEN, (in *Disfert. cit.*) & ad partem I. G. BOERMELIUS dicens: *man muss die auserlesenen Personen darunter verstehen; denn von Sachen lässt sich das Tödteln nicht sagen*. Morosus esse nolo; at silentio præterire non possum, Hebræos vates eodem modo verbo הֲרִיג aliquando uti, v. c. Pf.

Devoravit Israëlem, diruit palatia ejus & muni-
 menta perdidit,
 Auxitque gravem filiae Juda mœrorem & mœ-
 stitiam. 5)
 v. 6.

LXXVIII: 47, יהרג בברר גפנם h. e. *grandine occi-
 dit vitem eorum*, ac VIRGIL. (*Georg. IV: 330*) *interficere
 mesfes*, & CICERO. (*in Fragm. apud Non. VI: n. 9*) *her-
 bas ardescere & interfici dixerunt*, & מחמרי עין etiam
 alibi, v. c. I Reg. XX: 5, 6, Ezech. XXIV: 21, ubi
 aurum argentumque & ipsum Sanctuarium hoc nomine
 insigniuntur, ita legi, *ut quascunque res desiderabiles signi-
 ficent*; unde colligere licet, illa oculorum delectamenta,
 quæ a Jehova heic perdita esse dicuntur, ad multarum
 rerum delicias extendi posse.

ציון כה- אהל, *tentorium filia Zion*, facile de templo Hie-
 rosolymitano explicari potest, quoniam אהל, aut abso-
 lute constructum, aut cum הערות l. מועד conjunctum,
 illud tentorium vocabatur, ad quod Israëlitæ, ante tem-
 plum exstructum, sacra faciendi gratia, conveniebant. At
 nullibi אהל ita legitur, ut aut templi totius, aut partis
 ejus sit nomen, qui honos vocibus מושכן, היכל, בית, יהוה
 ויהוה, מקדש, בית זבול, ויהוה habitus fuit. Unicum
 quidem exemplum, ex Ezech. XLI: 1 desumptum, affert
 W. GESENIUS (*in Lex. cit.*), ubi אהל templum significare
 putat; at cum valde intricata sit illius loci explicatio
 (cfr. E. F. C. ROSENMÜLLERI *Schol. in Ezech.*), haud
 magnam vim ad hanc significationem stabiliendam habet,
 igiturque Vatis nostri אהל *tentorium, domicilium*, aut
 denique, fere ut lingua Svecana in simili re *hydda* utitur,
tugurium interpretamur.

5) בלע eodem modo heic, quo in vers. 2;do, expresferunt

LXX. VULG. SYR. & ARAB.; at vide sis, quæ ibidem de hac voce disputata sunt.

מִרְמֹן *palatium*, aut quod ei quodammodo simile est, significare, ipsa orationis series in illis, ubi legitur, locis & veterum Interpretum auctoritas plus, quam dubia illius, cum in Hebr. lingua nulla sit, ex Arabismo petita origo probat. Provocant nimirum Lexicographi ad Arab. مرفع, *altum l. elatum esse, magnificare, extollere* illud ugnificare contententes, quo *domus alta, adificii excelsi l. arcis potestatem* מִרְמֹן vindicent. At de *cutis inflatione, ulcerum tumore*, unde ad *tumidi animi superbiam* transfertur, & de *plantis in altum succrescentibus* tantummodo dicitur, & similiter nullum ejus derivatum *altitudinis* ideam in universon exprimit. Cfr. GOLII, CASTELLI, WILMETHI & SCHEIDII *Lexx. Arabb.* Quod enim ad I. C. F. SCHULZII (in *Lex. Cocceii*) *extulit, magnificet* attinet, manifesto id omne sibi arrogat verbum مرفع, ita quoque comparatum, ut *excelsi* vim in omnibus derivatis respuat, si مرفع, unde الهرمان *duæ Pyramides magnæ in orientali Nili ripa, exceperis.* Cfr. GOLII *Lex. in voce مرفع.* Neque τὸ ἀπαξ λεγ. הרמון, quod legitur *Amos. IV: 3*, quidquam lucis ex his etymis lucratur, nec intelligentiam מִרְמֹן adjuvare valet. Incertum enim est, utrum unum idemque vocabulum, quamquam diversæ scriptiōnis, sint ambo hæc nomina, an הרמון sit alterum montis מִרְמֹן, quemadmodum existimarunt LUTHERUS & VATER, aut, quod tamen minus placet, *Armenia* nomen, qua in explicatione præiverunt AQUIL, SYMMACH, SYR. & CHALD. Conf. C. W. JUSTI *Amos neu überf. und erläut. p. 137 — 139.* In tanta autem incertitudine, si tamen etymologiis inhærendum sit, omnium probabilissima nobis videtur J. SIMONIS (in *Lex. cit.*) conjectura,

qua ארמון, ad Arab. ⁵³³أرمان ligavit, constrinxit relatum, constrictionem, compactionem & ædificium firmiter compactum significare autumat, unde tanto facilius palatii, aut forsitan rectius interioris, i. separatæ cujusdam palatine domus partis potestas derivari potest, quanto certius constat, *custodias & conclavia* nomine ⁵³³أرمان insigniri. Longius quidem procedit Ill. MICHAËLIS (in *Suppl.*), GOLII verbis, ⁵³³أرمان quasi pro ⁵³³أرمان, innixus, ארמון ופֿ vim gynæconitidis adjudicans; quia ⁵³³أرمان & ⁵³³أرمان (ab ⁵³³أرمان prohibuit & ⁵³³أرمان vetitum, illicitum fuit) sacrum, quod tangere est nefas, templum Meccanum & gynæceum significat. Cfr. JO. WILMETII *Lex. Arab.* At pendet fere, uti quidem nobis videtur, tota hæc explicatio, a dicta GOLII vocula quasi; & quoniam, ut W. GESENIUS (cui tamen, in *Lex. cit. sub. litt. א p. 1*, harum vocum cognatio non omnino improbabilis videtur) recte monet, in Hebr. lingua nunquam, in sororiis autem dialectis, excepta Samaritana, quæ omnes fonos gutturales facile confundit, rarissime accidit, ut א in מ mutetur, in medium hanc conjecturam relinquere cogimur, certe tamen persuasum nobis habentes, neque ארמון בית והמלך *I. Reg. XVI: 18 & II. Reg. XV: 25*, nec ארמון, *Prov. XVIII: 19, Ps. XLVIII: 14 & Jes. XXXII: 14* nude positum (ad quæ omnia loca provocant MICHAËLIS in *Suppl.* & SCHULZIUS in *Lex. cit.* quemadmodum etiam GESENIUS *l. c.* ad duo prima), magnam vim ad hanc significationem firmandam habere. Quo autem clarum fiat, quam vacillantes in significatione hujus vocis definienda veteres fuerint Interpretes, explicationes illorum, ex hoc loco, *Jes. XXV: 2 & Jerem. XVII: 27* decerptas, heic apponere juvat. LXX. *Βάσις, & μφονδον*: VULG. *palatium, domus*: SYR. *ܐܪܡܢܐ* i. e. *turris, arx, palatium*, *ܐܪܡܢܐ*

i. e. *templum, habitatio* ARAB. قصر^s i. e. *palatium, arx*,
 مدينة i. e. *urbs*, قاي i. e. *platea angustior, angiportus*: CHALD. בית domus, ברניה palatium, e quo
 postremo vocabulo, aut e בירה & בירתא idem signifi-
 cantibus, Græcorum deducta est βέσις, ut videre est apud
 J. CHRISTI, BIEL, in *novo Thes. philolog. P. I. p. 278.*

תאניה ורמניה, *moeror & moestitia* (ab אנה i. q. אן, *Ar. أن, genuit, luxit*, Syr. ان fatigatus est, unde ان tristitia, *luctus*), duo vocabula idem significantia, pro
 more auctorum Hebr. conjuncta, quo id, quod suo in
 genere summum est, declarent. LXX vertunt, ut scribi-
 tur in textu vulgari, ταπεινωμένην καὶ τεταπεινωμένην,
 duobus tamen Codd. rectius ταπεινωμένον pro ταπεινωμένην
 substituentibus (cfr. *Bibl. Polygl. Londinens.* & I. F. SCHLEUS-
 NERUS *l. c.*); quæ lectio valde sana esse videtur, con-
 sentientibus ARAB. ذليلًا وذليلة i. e. *abjectum & ab-*
jectam, & VULG. *humiliatum & humiliatam*. Quare vix
 necessarium est, ut cum eodem SCHLEUSNERO *l. c. Alexan-*
drinum corrigamus e THEODORETO, qui τεταπεινωμένον
 καὶ ταπεινωμένην habet, quemadmodum eidem Viro do-
 ctissimo & EL. KJERSEEN *ll. cit.* auctoritatem LUD. CAPELLI
 in *Crit. Sacra* secutis, haud facile id dare possumus,
 Alexandrinum hoc loco ad ענה, *debilis fuit*, non autem
 ad אנה respexisse, quoniam suo ταπεινω Hebr. ענה
 sæpius exprimere solet. Nam *Pf. LXXXVIII: 16* אומה,
Pf. X: 18 דך, *Pf. CXVI: 6* רלל, *Prov. XIII: 7* רושך,
Lev. XXV: 39 מוך, *Lev. XIII: 20, 21* שפל vocabulis
 תון ταπεινω & ταπεινω quoque interpretatus est, ut ta-
 ceam multas alias voces Hebraicas his iisdem verbis ab
 illo esse converfas. Cfr. J. C. BIEL *l. c.* ad verbum
 ταπεινω. Rectius quam LXX, vertunt SYR. ان سوسو i.
 i. e. *querelam & lamentationem*, & CHALD. מבלותא
 ורמניה b. e. *luctum & moerorem*.